

Sygn. akt II Cz 1306/14

POSTANOWIENIE

Dnia 26 sierpnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Dorota Gamrat - Kubeczak

Sędziowie: SO Mariola Wojtkiewicz

SO Tomasz Szaj (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 26 sierpnia 2014 r. w S.

sprawy z powództwa I. W. i Z. W.

przeciwko E. P. i L. P.

o zapłatę

na skutek zażalenia powodów na postanowienie Sądu Rejonowego w Świnoujściu VI Zamiejscowego Wydziału Cywilnego w K. z dnia 17 grudnia 2013 r. sygn. akt VI C 89/13 (poprzednio I C 195/12)

postanawia:

I. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że przyznać biegłemu sądowemu W. N. wynagrodzenie w kwocie 3.118,86 zł (trzy tysiące sto osiemnaście złotych i osiemdziesiąt sześć groszy) i oddalić wnioski o przyznanie wynagrodzenia w pozostałym zakresie;

II. oddalić zażalenie w pozostałym zakresie.

SSO Tomasz Szaj SSO Dorota Gamrat – Kubeczak SSO Mariola Wojtkiewicz

Sygn. akt II Cz 1306/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 17 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy w (...)VI Zamiejscowy Wydział Cywilny w K. sygn. akt (...) przyznał biegłemu sądowemu W. N. wynagrodzenie za sporządzoną pisemną opinię z dnia 11 grudnia 2013 r. w kwocie 3.748,03 zł (słownie: trzy tysiące siedemset czterdzieści osiem złotych i 03/100) zgodnie z rachunkiem – fakturą VAT nr (...)z dnia 12 grudnia 2013 r.

W uzasadnieniu Sąd I instancji wskazał, iż w sprawie (...)biegły sądowy z zakresu szacowania nieruchomości W. N. sporządził pisemną opinię na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w (...)z dnia 01 lipca 2013 r. oraz zlecenia Sądu z dnia 10 lipca 2013 r. w sprawie (...)którą przedłożył Sądowi w dniu 12 grudnia 2013 r. wraz z rachunkiem – fakturą VAT nr (...)z dnia 12 grudnia 2013 r. i kartą pracy biegłego. Nadto Sąd I instancji dodał, iż z karty pracy biegłego wynika, iż na sporządzenie opinii poświęcił łącznie 88 godzin, a stawka za godzinę to kwota 31,97 zł.

Sąd I instancji stwierdził, iż stosownie do treści art. 288 k.p.c. biegłemu należy się za wykonaną pracę wynagrodzenie. W ocenie Sądu I instancji uwzględniając zakres przedmiotowy opinii oraz nakład pracy biegłego, żądane wynagrodzenie za sporządzenie opinii w kwocie 2.813,36 zł netto jest zgodne z aktualnie obowiązującymi stawkami. Sąd I instancji zaznaczył, iż powyższa kwota została podwyższona o podatek VAT w wysokości 23% w kwocie 647,07 zł, co razem dało kwotę 3.460,43 zł.

Dodatkowo Sąd I instancji stwierdził, iż koszty dojazdu wyniosły kwotę 108,80 zł, koszty wydatków na sporządzenie opinii wyniosły łącznie 178,80 zł z czego koszty korespondencji to kwota 20,90 zł, koszty kserokopii 132,90 zł, koszty wglądu w dokumentację geodezyjną w kwocie 25,00 zł, co razem z wynagrodzeniem za sporządzenie opinii i podatkiem VAT dało żadaną kwotę 3.748,03 zł.

Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 288 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. w związku z art. 89, art. 90, art. 92 i art. 93 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia (...)(...)w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodów z opinii biegłych w postępowaniu sądowym oraz (...)(...)z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

Zażalenie na powyższe postanowienie wywiedli powodowie zaskarżając je w części tj. w zakresie przyznającym biegłemu wynagrodzenie za sporządzoną opinie ponad kwotę 1.511,25 zł i wnieśli o zmianę przedmiotowego postanowienia w zaskarżonym zakresie poprzez przyznanie biegłemu wynagrodzenia w kwocie 1.511,25 zł brutto oraz zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucili naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 89 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu przez Sąd I instancji, iż przyznane biegłemu wynagrodzenie i złożony przez biegłego rachunek uwzględnia w sposób prawidłowy potrzebny do wydania opinii czas i nakład pracy, podczas gdy okoliczności sprawy wynika, iż biegły w sposób rażąco zawyżył wymiar czasu oraz nakład pracy, jaki był niezbędny do wydania opinii, naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. § 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia (...) w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na zastosowaniu przez Sąd stawki wynagrodzenia biegłego w wysokości 1,81 % kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, podczas gdy złożoność problemu będącego przedmiotem opinii oraz warunki w jakich opinia została sporządzona, a także nakład pracy poświęcony w celu jej wykonania wskazują, iż należało przyjąć stawkę w wysokości 1,28 % kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe oraz błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu przez Sąd I instancji, iż przedstawione przez biegłego wyliczenie jest prawidłowe, podczas gdy zarówno jakość, treść i odtwórczy charakter opinii wskazuje, iż przedstawione przez biegłego wyliczenie jest nierzetelne i rażąco zawyżone.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, iż Sąd I instancji niewłaściwie zastosował przepis art. 89 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych gdyż błędni przyjął, iż wskazany przez biegłego czas wykonania opinii i niezbędny do jej wykonania nakład pracy uzasadniają wystawienie przez biegłego rachunku na kwotę 3.748,03 zł brutto. Zaznaczyli, iż nie sposób zgodzić się z wyliczeniem biegłego jakoby sporządzenie opinii z zakresu szacowania nieruchomości, która w ponad 50% ma charakter odtwórczy miało mu zająć 88 godzin, tj. 11 dni roboczych lub prawie 4 doby. Dodali, iż biegły znaczną część przedmiotowej opinii poświęca na zbędne i niedopuszczalne w pracy biegłego analizy prawne (str. 8-9 opinii), wykłady o charakterze teoretycznym (str. 10-16 opinii) oraz przytaczanie dużych ilości danych, które nie mają znaczenia dla niniejszej sprawy (np. analiza rynku lokalnego dla nieruchomości niezabudowanych, podczas gdy przedmiotem niniejszego sporu objęta jest nieruchomość zabudowana). Podnieśli, że sporządzenie takiej opinii zajmuje profesjonalście nie więcej niż połowę

wskazanego przez biegłego czasu, a zatem przyjąć należało, iż na jej sporządzenie biegły mógł poświęcić nie więcej niż 44 h

W ocenie powodów okoliczności sporządzenia przedmiotowej opinii nie uzasadniały tymczasem przyznania biegłemu wynagrodzenia w wysokości obliczonej według najwyższej stawki w wysokości 1,81 % kwoty bazowej gdyż złożoność problemu będącego przedmiotem opinii oraz warunki w jakich opinia została sporządzona, a także jej odtwórczy charakter oraz niewielki nakład pracy poświęcony w celu jej wykonania wskazują, iż należało przyjąć stawkę w wysokości 1,28 % kwoty bazowej, tj. stawkę najniższą, tym bardziej, iż biegły w żaden sposób nie uzasadnił zasadności przyznania wynagrodzenia w stawce wyższej niż minimalna.

Powodowie wskazali, iż Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienie błędnie powołał się na nieobowiązujące już Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia (...)w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodów z opinii biegłych w postępowaniu sądowym, albowiem w przedmiotowym zakresie obowiązuje obecnie Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia (...)(...) w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym.

W odpowiedzi na zażalenie biegły sądowy W. N. wniósł o jego oddalenie w całości.

Uzasadniając swoje stanowisko biegły wskazał, iż na stronach 8-9 opinii opisał tezy postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego, a także sposób wyznaczenia wysokości odszkodowania, wynikający z treści art. 363 § 2 Kodeksu Cywilnego oraz sposób określania wartości nieruchomości przyległej oraz zwrócił uwagę, że przepisy prawa nie regulują sposobu określania wysokości wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości oraz wysokości szkody z tytułu przekroczenia granic nieruchomości. Dodał, iż uwagi na tę okoliczność w dalszej części opinii przytoczył treść kilku wyroków i orzeczeń Sądu Najwyższego dotyczących tej materii, które stanowiły podstawę dla sformułowania sposobu dokonania obliczeń w dalszej części opinii. Biegły zaznaczył, że powyższe informacje, wbrew twierdzeniu pełnomocnika powodów, nie stanowią zbędnych i niedopuszczalnych w pracy biegłego analiz prawnych. I stanowią spełnienie wymogu opisanego w § 55 ust. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego, a dotyczącego wskazania podstaw prawnych i uwarunkowań dokonanych czynności.

Dodał, iż opisana przez pełnomocnika powodów treść opinii na stronach 10-16 jako „wykłady o charakterze teoretycznym” jest niczym innym, jak wskazaniem w opinii rozwiązań merytorycznych dotyczących sposobu dokonanych obliczeń, a brak zawarcia tych informacji w opinii byłby naruszeniem przez biegłego wymogów, co do zawartości opinii, opisanych w cytowanym już wyżej § 55 ust. 2 Rozporządzenia, a także w następującym po nim § 56. Zaznaczył, że opis rozwiązań merytorycznych winien się znaleźć w opinii niezależnie od tego, czy konieczność jego zawarcia w treści opinii obwarowana byłaby przepisami prawa.

Biegły sądowy wskazał, iż przyznanie stosownej wielkości stawki leży w wyłącznej kompetencji sądu orzekającego o przyznaniu wynagrodzenia. W jego ocenie stwierdzenie pełnomocnika powodów, że przyznanie przez sąd stawki mieszczącej się w górnej, ale dopuszczalnej granicy stawek, stanowi naruszenie przez sąd przepisów prawa - jest nieuprawnionym nadużyciem. Dodał, iż pełnomocnik powodów nie wyjaśnił, co rozumie pod pojęciem odtwórczego charakteru opinii, nie wskazał, co to są ogólne dane i w którym miejscu opinii zostały rzekomo zamieszczone, nie opisał, w jaki sposób ustalił, że odtwórczy charakter opinii posiada miarę ponad 50 %. Biegły podniósł, iż czas poświęcony na dokonanie poszczególnych czynności opisanych w karcie pracy biegłego jest weryfikowany przez sąd orzekający o wynagrodzeniu w oparciu o oświadczenie biegłego.

Podkreślił, iż jako biegły sądowy wykonuje opinie na zlecenia sądów powszechnych od 17 lat, a w ostatnich trzech latach mojej działalności zawodowej sporządził ok. 100 opinii sądowych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie powodów okazało się częściowo uzasadnione.

Z treści art. 288 k.p.c. wynika, że biegłemu należy się wynagrodzenie za wykonaną pracę. Dla ustalenia wysokości wynagrodzenia biegłego, z uwagi na datę rozpoznania zażalenia oraz brak przepisów przejściowych, znajduje zastosowanie obecnie obowiązujące Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia (...)roku w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym ((...))Trafnym jest tym samym zarzut zażalenia, iż Sąd Rejonowy ustalając wynagrodzenie biegłego zastosował nieobowiązujące przepisy prawa, niemniej jednak w zasadniczym kształcie przepisy obecnie obowiązującego rozporządzenia są tożsame z uprzednio obowiązującymi, zaś Sąd Okręgowy przyjmuje za podstawę rozstrzygnięcia aktualne przepisy.

Ustalenie wynagrodzenia biegłego zakłada ocenę, czy okres sporządzania opinii był rzeczywisty, potrzebny, celowy, niezbędny, przy uwzględnieniu wymaganych kwalifikacji. Sąd Okręgowy dokonując oceny przesłanek warunkujących wysokość wynagrodzenia biegłego częściowo podzielił wywody skarżącego, że przyznane wygrodenie biegłego jest wygórowane.

Należy mieć na uwadze, że każda decyzja podejmowana w postępowaniu cywilnym, mająca wymiar formalny albo merytoryczny, zapada po ustaleniu przez organ orzekający faktów na podstawie dostępnych i zazwyczaj zgłoszonych przez uczestników postępowania cywilnego (także nie przez strony) dowodów. Ustalenie czasu pracy biegłego możliwe jest w oparciu o ocenę oświadczenia biegłego zawartego w karcie pracy, dokonywaną na podstawie zasad doświadczenia życiowego, w skład którego wchodzi także doświadczenie mające swe źródło w rozpoznawaniu innych spraw sądowych. Kryteria te, z natury swej ocenne, powinny pozwolić na ustalenie, czy prawdopodobnym jest wykonywanie konkretnej opinii przez biegłego w czasie wynikającym z karty pracy. Nie ma innej możliwości przy ustalaniu wynagrodzenia biegłego zweryfikowania prawdziwości oświadczenia, jak doświadczenie życiowe. Pewnym kryterium stanowi, jak wskazano, odniesienie się do innych opinii, jednak przy uwzględnieniu, że większość opinii ma charakter niepowtarzalny. Punktem wyjścia do przyznania wynagrodzenia nie może być niewiarygodność oświadczenia zawartego w karcie pracy biegłego i nałożenie na biegłego ciężaru udowodnienia, że na wykonanie opinii poświęcił wskazany czas. W takiej sytuacji karta pracy pozbawiona byłaby jakiegokolwiek znaczenia. Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia (...) wskazał, że ilość czasu, którą trzeba zużyć na określoną czynność, jest zależna także od indywidualnych cech wykonawcy i czynności, że podany w rachunku czas na wykonanie czynności może być z natury rzeczy skontrolowany tylko w przybliżeniu, kwestionowanie rachunku może być skuteczne tylko wtedy, gdy podane w ilości zużytego czasu są tak jaskrawo wygórowane, opierając się na zwykłym doświadczeniu życiowym można od razu stwierdzić, że biegły niewątpliwie zużył znacznie mniej czasu, niż podaje w rachunku. Gołosłowne jest przy tym twierdzenie zażalenia, że sporządzenie takiej opinii zajmuje profesjonalście nie więcej niż 44 godziny.

Biegły w karcie czynności wskazał, że łącznie na sporządzenie opinii potrzebował 88 godzin, przy czym wskazał, że sporządzenie opinii na piśmie trwało 54 godziny, czyli prawie 7 dni roboczych. Zaś na analizę i badanie rynkowych cen transakcji 24 godziny. Nie budzą wątpliwości pozostałe czynności biegłego określone jako: zapoznanie się z aktami – 2 godziny, powiadomienie stron i pełnomocników o oględzinach – 1 godzina, badanie księgi wieczystej – 1 godzina, badanie przeznaczenia nieruchomości w planie zagospodarowania przestrzennego – 1 godzina, zakup danych do wyceny w Starostwie – 1 godzina, oględziny nieruchomości – 1 godzina. W tym zakresie również skarżący nie przedstawili żadnych zarzutów. Natomiast wątpliwości budzą czynności redakcyjne biegłego, opisane jako zajmujące 3 godziny, na które składają się: wydruk opinii – 1 godzina, oprawa – 1 godzina, obróbka komputerowa fotografii, nagranie na płyty Cd – 1 godzina. Zważywszy, że wszystkie te czynności są obecnie w wysokim stopniu zautomatyzowane, nie sposób jest przyjąć, aby wydruk 4 opinii wymagał godziny pracy. Nadto czynności te w zasadzie wykonuje się jednocześnie, w szczególności prowadząc wydruk nie ma przeszkód, aby wykonać w tym czasie nagranie na płycie, a następnie kolejno oprawiać wydrukowane egzemplarze. Biegły wskazuje, że wykonał ponad 100 opinii dla sądów, a zatem zważywszy na wysoki profesjonalizm biegłego, niewątpliwie powyższe czynności ma we właściwy sposób opanowane. Również czas przeznaczony na pisemne opracowywanie opinii w przedmiotowej sprawie, bacząc na jej przedmiot i zakres, w ocenie Sądu Okręgowego nie wymagało 54 godzin. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż

około 20% treści opinii stanowią wywody teoretyczne dotyczące podstaw merytorycznych i metodologicznych opinii, opisu miejscowości, w której położona jest nieruchomość, jak również uwarunkowań prawnych i metodyki wyceny. Podkreślić należy, iż biegły sporządzając wiele opinii o podobnym charakterze, dysponuje gotowymi wzorcami tego rodzaju wywodów i niewątpliwie nie sporządza ich za każdym razem od początku. Tym samym Sąd II instancji uznał, iż skorzystanie z tego rodzaju wzorców nie może być zaliczone do czasu niezbędnego do sporządzenia opinii. Opinia w niniejszej sprawie liczy 99 stron plus karta tytułowa. Przy czym gęstość druku jest większa niż normatywna. Uwzględniając powtarzalność części elementów oraz przyjmując, że średnio na sporządzenie jednej strony opinii wraz z jej sprawdzeniem biegłemu niezbędne były 2 godziny, Sąd Okręgowy uznaje za czas niezbędny do sporządzenia opinii – okres 40 godzin. Zważywszy na zakres danych potrzebnych do opinii nie sposób zakwestionować okresu 24 godzin potrzebnych biegłemu do ich zebrania i analizy.

Sąd Odwoławczy wskazuje, iż ocena ta jest uzasadniona doświadczeniem życiowym, przy czym z całą stanowczością należy podkreślić, że rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego nie kwestionuje stopnia skomplikowania opinii ani jej pracochłonności, rzetelności biegłego, prawa do wynagrodzenia; jest jednak i jedynie wyrazem odmiennej od biegłego oceny czasu niezbędnego do jej sporządzenia.

Zupełnie innym aspektem opinii biegłego jest jej wartość dowodowa, gdyż dowód ten podlega swobodnej ocenie przez Sąd na podstawie art. 233 § 1 k.p.c., jak każdy inny zgromadzony w postępowaniu cywilnym.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uznał, że niezbędny czas do sporządzenia opinii w sprawie to czas 72 godzin, stąd też wynagrodzenie winno odpowiadać kwocie $72 \times 31,97 \text{ zł} = 2\,301,84 \text{ zł} \times 23 \% \text{ VAT} = 2\,831,26 \text{ zł}$, oraz powinno zostać powiększone o kwotę wydatków i kosztów dojazdu w łącznej wysokości 287,60 zł. W związku z powyższym należne biegłemu wynagrodzenie winno wynosić 3.118,86 zł i taka kwota została biegłemu przyznana.

Odnosząc się do wywodów zażalenia należy wskazać, iż wbrew twierdzeniom skarżących przyjęta stawka godzinowa była w pełni prawidłowa. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż opinia jest obszerna i wymagała dokonania wielu analiz i porównań, co uzasadnia zastosowanie najwyższej stawki 1,81 % kwoty bazowej. Nie sposób także podzielić stanowiska skarżących, iż sporządzenie przedmiotowej opinii wymagało niewielkiego nakładu pracy, gdyż pomijając wspomniane wyżej gotowe elementy opinii, biegły musiał przeanalizować i opracować zebrany przez siebie materiał w postaci informacji o transakcjach nieruchomości porównawczych za okres dziesięciu, co niewątpliwie należało uznać za czasochłonne. Nie ma przy tym znaczenia, że biegły jest profesjonalistą, gdyż z uwagi na ilość informacji potrzebnych do opracowania opinii, nie jest możliwe nawet dla osoby doświadczonej, wykonanie opinii w krótszym czasie niż dokonał tego biegły. Podkreślić należy, że opinia jest bardzo obszerna, albowiem liczy 99 stron, zaś gęstość druku jest znaczenie większa niż normatywna.

Jednocześnie wskazać należy, iż postanowienie o przyznaniu biegłemu wynagrodzenia nie rozstrzyga, która ze stron ostatecznie i w jakiej części je poniesie. O kosztach postępowania orzeka bowiem sąd w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

W świetle powyższego ma mocy art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.

(...)

(...)

(...)

1. (...)

2. (...):

(...)

(...)

-(...)

3. (...)

4. (...)

(...)